

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGOVAČKO NERETVANSKA ŽUPANIJA/ KANTON
ŽUPANIJSKI/KANTONALNI SUD U MOSTARU
Broj: 56 0 I 064191 22 Gž
Mostar, 02.11.2023. godine

Županijski/Kantonalni sud u Mostaru, u vijeću sastavljenom od sudaca Silvane Šuman, kao predsjednika vijeća, Milene Perić i Zuhre Hodžić-Seknić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja MKO Mikrofin d.o.o. Banja Luka, Vase Pelagića 22, zastupanog po punomoćniku Milici Ćirić, uposleniku protiv tuženih 1. Čolakcommerce Export-Import d.o.o., Šćipe, Prozor-Rama 2. K.Č., ul. Ć. T. b.b., Prozor-Rama, oboje zastupani po odvjetnicima Zdenku Ćuriću i dr. odvjetnicima iz ZAK Sesar-Ćurić Mostar, radi isplate duga, vsp. 34.982,30 KM, odlučujući o žalbi tuženih protiv presude Općinskog suda u Konjicu broj: 56 0 I 064191 19 P od 09.12.2021. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 02.11.2023. godine, donio je sljedeću,

P R E S U D U

Žalba tuženih se odbija kao neosnovana i prvostupanjska presuda potvrđuje:

O b r a z l o Ź e n j e

Presudom Općinskog suda u Konjicu broj: 56 0 I 064191 19 P od 09.12.2021. godine, odlučeno je:

„Obvezuju se tuženi Čolakcommerce Export-Import d.o.o. i Ć. (M.) K. da ispune obavezu preuzetu potpisivanjem mjenice broj AF 7302271, te da tužitelju MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka solidarno plate dug u iznosu od 34.746,56 KM sa zakonskom zateznom kamatom od dana 19.04.2019. godine kao dana dospijeća mjenice pa do konačne isplate duga, te sa

troškovima izvršnog i parničnog postupka u iznosu od 900,00 KM, a sve u roku od 30 dana od dana donošenja presude.

Protiv navedene presude žalbu su blagovremeno izjavili tuženi zbog pogrešne primjene materijalnog prava i povreda odredaba postupka, sa prijedlogom da se žalba uvaži, prvostupanjska presuda preinači na način da se odbije tužbeni zahtjev ili da se presuda ukine i vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Tužitelj je dao odgovor na žalbu.

Žalba nije osnovana.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama žalbenih razloga i razloga na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, odlučeno je kao u izreci iz slijedećih razloga:

Iz utvrđenih činjenica koje među strankama nisu sporne proizlazi da je:

- tužitelj, ranije tražitelj ovrhe dana 13.08.2019. godine podnio prijedlog za ovrhu protiv tuženih kao ovršenika radi naplate novčanog potraživanja u iznosu od 34.982,30 KM, sa zateznom kamatom od 19.04.2019. godine. Potraživanje temelji na vjerodostojnoj ispravi–protestiranoj mjenici AF 7302271 potpisanoj od trasanta Čolakcommerce Export-Import d.o.o i jamca K. Č., koja je dospjela na naplatu 19.04.2019. godine na iznos od 34.982,30 KM,

- sud je odredio predloženu ovrhu rješenjem o ovrsi broj 56 0 V 064191 19 I od 18.09.2019. godine, na koje su ovršenici, sada tuženici, uložili prigovor, pa je prvostupanjski sud zaključkom broj 56 0 V 064191 19 I od 21.10.2019. godine odlučio da se prijedlog za ovrhu smatra tužbom i dalji postupak je nastavljen po pravilima parničnog postupka u skladu sa odredbom članka 50. stavak 4. ZOP-a,

- tužitelj je pravni osnov tužbe zasnovao na odredbama Zakona o mjenici (mjenična tužba),

- tužitelj je kao davatelj kredita a prvotuženim kao korisnikom kredita zaključio Ugovora o kreditu broj MFN1364903770372

- prvotuženi je u cilju osiguranja plaćanja obaveza po tom ugovoru izdao mjenicu broj AF 7302271, koju je kao jamac prihvatio drugotuženi,

- odredbom članka 10. predmetnog ugovora, ugovoreno je ovlaštenje davatelju kredita da u svaku primljenu bjanko mjenicu može upisati svoja

dospjela potraživanja na dan popunjavanja mjenice, zatim podatke o imaoocu mjenice, podatke o domicilijatu, te sve druge nedostajuće sastojke mjenice, odnosno da može provesti sve zakonom predviđene radnje radi naplate mjeničnog potraživanja,

-korisnik kredita i pored dostavljene opomena nije ispunio obvezu po kreditu, pa je tužitelj prvotuženom dostavio obavijest o raskidu ugovora od 15.04.2019. godine u kojoj se navodi da raskidaju Ugovor o kreditu, te da su obveze po kreditu dospjele u cijelosti na dan 12.04.2019. godine u iznosu od 34.906,36 KM, te je pozvao prvotuženog da uplati dugovani iznos, jer će u protivnom pokrenuti sudski postupak,

-financijskim vještačenjem utvrđena obveza tuženih prema tužitelju po ugovoru o kreditu u iznosu od 37.788,58 KM, koji se odnosi na glavnica, redovne kamate, zatezne kamate, sudske troškove.

Kada se radi o potraživanju koje se temelji na mjeničnoj obvezi, prava i obveze iz mjenice ispituju se po odredbama Zakona o mjenici (mjenična tužba). Mjenica je samostalan, apstraktan, strogo formalan i zaseban pravni posao, što bi primijenjeno na ovaj slučaj značilo da je tužitelj u ovoj parnici mogao potraživati mjeničnu obvezu koja je proizašla iz izdane mjenice, neovisno da li se osporava valjanost ugovora o kreditu.

Mjenica, kao strogo formalna pismena izjava, ima sadržaj određen Zakonom o mjenici i onaj tko ima pravo na formalnu ispravnu mjenicu ima i sva prava iz te mjenice, pod uvjetom da je mjenica stečena na zakonit način. Zbog inkorporiranosti svih prava iz mjenice, u samoj mjenici, mjenično pravni odnosi mogu se dokazivati samo mjenicom i nikakva druga dokazna sredstva se ne mogu prihvatiti u mjeničnom pravu, jer bi to vodilo izjednačavanju mjeničnog odnosa sa ugovornim odnosom, što je suprotno prirodi mjenice. Nakon izdavanja mjenice polazi se od same mjenične isprave, pa ukoliko je ona formalno ispravna, valjane su i sve obveze koje iz nje proizlaze, bez obzira na njihov pravni osnov. U mjeničnom pravu, po načelu apstraktnosti u slučaju mjeničnog spora ne ispituje se pravni osnov ili razlog obvezivanja mjeničnog dužnika, jer je mjenično pravni odnos neovisan od osnovnog posla radi kojeg je mjenica izdata i kojem služi. Međutim pravo je mjeničnog dužnika da imatelju mjenice ističe prigovore iz osnovnog posla, ukoliko je vjerovnik iz osnovnog posla istovremeno i imatelj mjenice.

Zakon o mjenici nema izričitih zakonskih odredbi o bjanko mjenici, pa se posredno na ovakve mjenice primjenjuje članak 18. stavak 2. Zakona o mjenici.

U predmetnom slučaju radi se o vlastitoj bjanko mjenici kojom se prvotuženi kao njen izdavatelj obvezao bezuvjetno remitentu (vlasniku mjenice) platiti mjeničnu obavezu u roku dospelosti. Bjanko mjenica u momentu izdavanja, voljom izdavatelja (prvotuženog) ne sadrži sve bitne mjenične elemente, a predana je mjeničnom vjerovniku sa ovlaštenjem da je kasnije popuni kako proizlazi iz odredbe članka 10. Ugovora o kreditu.

Naime, neosnovan je žalbeni navod da je mjenica ništava, jer po navodima žalbe nema mjenično ovlaštenje. U sudskoj praksi općeprihvaćeno je stajalište da se bjanko mjenica mora ispuniti u skladu s međusobnim sporazumom vjerovnika i dužnika, a ako o tome nema sporazuma popunjava se u skladu sa uvjetima i rokovima otplate iz osnovnog posla. Mjenično očitovanje može biti u zasebnoj ispravi, ali isto može biti sadržano u ugovoru. U konkretnom slučaju sadržano je u odredbi članka 10. Ugovora o kreditu, koji je potpisan od strane prvotuženog kao korisnika kredita i drugotuženog kao sudužnika.

Budući da konkretna mjenica služi kao sredstvo osiguranja potraživanja, odnosno urednog vraćanja obveza iz osnovnog posla imatelj bjanko mjenice će aktivirati (popuniti) mjenicu tek ako dužnik iz osnovnog posla ne bude uredno izvršavao svoju obvezu, a da li će se i kada to desiti nije poznato u momentu nastanka osnovnog posla i potpisivanja bjanko mjenice.

Neosnovan je žalbeni navod da je kao rok dospelosti obveze trebao biti naveden 26.03.2019. godine. To je datum opomene pred raskid i u toj opomeni se navodi dospjelo potraživanje do tog datuma, a tek raskidom ugovora dospjelo je cjelokupno potraživanje po kreditu.

U konkretnom slučaju korisnik kredita i pored dostavljene opomene nije ispunjavao obveze iz osnovnog posla, pa mu je tužitelj dostavio obavijest o raskidu ugovora od 15.04.2019. godine u kojoj je naveo da se Ugovor o kreditu smatra raskinutim i da su sve obveze po kreditu dospjele u cijelosti na dan 12.04.2019. godine, te je pozvao prvotuženog da uplati dugovani iznos.

Prvotučeni-korisnik kredita nakon raskida ugovora nije platio dugovani iznos, pa su se ispunili uvjeti za aktiviranje predmetne bjanko mjenica, koja je popunjena sa rokom dospelosti 19.04.2019. godine, koji rok je u biti predstavljao vrijeme u kojem je pozvani tuženi da plati obvezu po raskinutom ugovoru mogao dobrovoljno izvršiti istu. Stoga, označeni rok dospelosti mjenice sa danom 19.04.2019. godine tj. po proteku sedam dana od dospelosti obveze iz osnovnog posla čijem osiguranju mjenica služi, po zaključku ovog suda nije proizvoljan niti suprotan načelu savjesnosti i poštenja.

Tužitelj je mjenicu popunio na iznos mjenične svote od 34.982,30 KM. Kako se u konkretnom slučaju radi o mjenici kao sredstvu osiguranja potraživanja, a budući su stranke u ovom mjenično pravnom sporu istovremeno i sudionici osnovnog pravnog posla, tuženici su mogli prema tužitelju isticati prigovor visine duga i dokazivati da je isti manji od onog upisanog u mjenici. Tuženici su na okolnost visine duga proveli financijsko vještačenje kojim su dokazali da je njihova ukupna obveza prema tužitelju iz osnovnog posla 37.788,58 KM, odnosno veća od iznosa upisanog u mjenici 34.982,30 KM. Nalazu vještaka parnične stranke nisu prigovarale. Slijedom prednjeg neosnovan je i žalbeni prigovor na visinu potraživanja.

Imajući u vidu navedeno žalbu je valjalo odbiti i potvrditi pobijanu presudu primjenom odredbe članka 226. ZPP- a.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
Silvana Šuman